

FRI-2G.509-1-ESSIR-02

THE SOFT POWER OF THE STATES IN THE CONTEXT OF GLOBAL PANDEMIC OF COVID-19

Krasimir Koev, PhD

Department of European Studies
And International Security
Faculty of Business and Management
University of Ruse
8, Studentska St, Ruse 7017
e-mail: kgkoev@uni-ruse.bg

***Abstract:** The paper examines the impact of COVID-19 global pandemic on the soft power of the states and their efforts to overcome the negative pandemic consequences. Some global indicators for the application of “soft power” in the international relations are presented and discussed.*

***Keywords:** hard power, soft power, international relations, COVID-19.*

***JEL Code:** F50*

ВЪВЕДЕНИЕ

От началото на 2020 г. пандемията от COVID 19 промени живота на човечеството и зае централно място, както в обществените, така и в международните отношения. Начинът, по който реагираха държавите за справяне с пандемията, както и оказваната помощ и сътрудничеството с други държави в усилията за преодоляване на надвисналата глобална заплаха, разшириха и трансформираха представите за влиянието на меката сила в международните отношения.

Настоящият доклад се фокусира върху инструментите на меката сила, използвани от държавите по време на криза, пречупени през призмата на едно от най-големите предизвикателства за човечеството, а именно - пандемията от COVID 19.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Безспорен принос за теоретичното разграничаване на видовете сила, използвани в международните отношения, има американецът Джоузеф Най-Младши. В поредица от свои изследвания и публикации по темата той прокарва разделителна линия между твърда, мека и интелигентна сила, като с това създава условия както за теоретични проучвания в тази област, така и за стратегически действия по практическото им прилагане. Според него:

Твърда е силата, която, без да е била дефинирана като такава през годините, хегемонно се прилага в международните отношения и до днес. Нейните основни инструменти са военни и икономически и са често предпочитани начини за оказване на въздействие в международните отношения.

Меката сила, която Дж. Най описва като ”способността за формулиране предпочитанията на другите”, е нематериална по своята същност. Поради тази причина характерният за нея инструментариум е трудно измерим и съпоставим. Тук водещ принцип е този на убеждението, доброволно формиращо поведението на другите в желаната от въздействащия актьор посока. Търсените резултати се постигат по-бавно в сравнение с твърдата сила, но за сметка на това те са по-дълготрайни и по-устойчиви във времето.

Смарт силата или интелигентната сила може да бъде описана като умело съчетаване и използване на двете, споменати по-горе, разновидности на силата. Дж. Най твърди, че: ”успешните държави се нуждаят едновременно от твърда и мека сила – т.е. от способността както за принуждаване на други, така и за оформяне на техните дългосрочни нагласи и предпочитания”. (Nye, 2004)

Тъй като обект на изследване в настоящата разработка е именно меката сила, е необходимо да бъдат посочени нейните индикатори според различни глобални индекси.

Например, **Elcano Global Presence Index** използва индикатори на меката сила, като:

1. Миграция - очакван брой международни мигранти в страната средногодишно;
2. Туризъм - посещения на чуждестранни туристи;
3. Спорт - претегленото по точки място в света според класиране на ФИФА и спечелени медали в Летните олимпийски игри според класиране на МОК;
4. Култура - износ на аудиовизуални услуги (кинематографични продукции, радио- и телевизионни програми, както и музикални записи);
5. Информация - интернет трафик (Mbps);
6. Технологии - брой на заявките за патенти, подадени в една или повече страни за защита на едно и също изобретение;
7. Наука - брой статии, бележки и коментари, публикувани в областта на изкуствата и хуманитарните науки, социалните науки и природните науки;
8. Образование - брой на чуждестранните студенти в системата на висшето образование на националната територия;
9. Сътрудничество за развитие - брутните потоци от официалната помощ за развитие или сравними данни. (Elcano Global Presence Report, 2015)

The Soft Power 30 - Ranking посочва следните индикатори:

1. Правительство – ангажираност с човешки права, демокрация и качество на политическите институции;
2. Култура – глобални постижения в национално-културен план, постижения на попкултурата и на „високата“ култура;
3. Образование – нивото на човешкия капитал в страната, достъп до стипендии и привлекателност за чуждестранни студенти;
4. Глобална ангажираност – влияние на дипломатическата мрежа на страната и нейният принос към глобалното развитие;
5. Предприятия – привлекателност на икономическия модел на страната и капацитет за иновации;
6. Цифрови технологии – дигитална инфраструктура на страната и нейните възможности в дигиталната дипломация. (The Soft Power 30)

IfG-Monocle Soft Power Index "Soft Power Survey 2014/15" определя следните индикатори:

1. Култура
2. Дипломация
3. Правительство
4. Образование,
5. Бизнес привлекателност/иновации (Soft Power Survey 2014/15), (Коев, 2015)

Посоченото по-горе ранжиране на индикаторите за мека сила определя със съпоставима точност техния обхват, но е много вероятно пандемията от COVID 19 да предизвика промени в теоретичната интерпретация на тези индикатори, тъй като в рамките само на една година обществата изведоха на преден план важността на националните системи за здравеопазване, както и на обединените усилия и сътрудничеството за справяне с глобална заплаха за здравето и живота на човешките индивиди. В този смисъл се очаква в обхвата на индикаторите за мека сила в международните отношения в близко бъдеще да попадне и способността на националните системи на здравеопазване за справяне с пандемични ситуации. (Fletcher, 2020)

Очертаващите се тенденции в посока към промяна на индикаторите за мека сила се базират на натрупания опит от държавите през 2020 г. за справяне с разпространението на корона вируса, с капацитета на здравната система, с икономическите мерки, насочени към подпомагане на засегнатите от пандемията, с разработката на ваксина и др.

Във връзка с кризата, породена от COVID 19, Джонатан Макклори, генерален директор на Портланд за Азия, твърди, че в създалата се ситуация възприятията за компетентността и ефективността на правителствата ще бъдат по-важни, отколкото в други времена. Тези, които са се справили добре със значителни огнища на COVID 19, вероятно ще регистрират повишаване на индекса на тяхната мека сила. (British Council, 2020)

В потвърждение на тези твърдения могат да бъдат посочени немалко примери. Страни като Германия, Южна Корея и Нова Зеландия, където политическите ръководства бързо възприеха политики за справяне с пандемията в сътрудничество с научната общност, отбелязват повишаване на своята репутация и респективно на възприятията за капацитета на меката сила. В контраст, ръководителите на страни, които са отговорили на пандемията, следвайки единствено идеологически или електорални подбуди, като САЩ, Обединеното кралство, Бразилия и Швеция, изпитват застрашаване на своята международна репутация и в резултат на това индексът на тяхната мека сила намалява. (Bruno, 2020)

Според проучване на Pew, проведено през май 2020 г. сред 10 957 пълнолетни американци, респондентите са дали по-висок рейтинг на Южна Корея и Германия за тяхното справяне с пандемията от COVID 19, отколкото на САЩ. (Bruno, 2020)

Германия се превърна в страната, успяла по-добре да овладее огнищата на коронавируса, а канцлерът Ангела Меркел получава адмирации за способността за интегриране на науката и политическия опит при разясняване на мерките за блокиране на държавата в пандемичната ситуация. По същия начин Южна Корея е призната за лидер в отговора на COVID 19 с приемането на стратегия, базирана на бързи масови тестове и високотехнологични приложения, способни да проследят разпространението на коронавируса.

От друга страна, пренебрежението на Доналд Тръмп към научната експертиза при справянето с пандемията се оказва пагубно за кампанията му за втори президентски мандат. Споменатото по-горе проучване на Pew демонстрира преобладаващо мнение, че САЩ трябва да се обърнат към други страни, за да се научат как успешно да се справят с пандемията, като 46 % от анкетираният заявяват, че страната може да „научи много“. Според Пол Гевирц, директор на китайския център Пол Цай в Йейл, „Американската мека сила [...] страда изключително много по време на президентството на Тръмп и е допълнително отслабена от неподготвеността и нефункционален отговор на президента Тръмп на COVID 19. " Този отговор включва неуспешен опит да се прехвърли вината върху Китай, както и нежелание на Тръмп да си сътрудничи с други страни и Световната здравна организация (СЗО). (Bruno, 2020)

Посочените примери илюстрират как прилагането на научна експертиза в стратегиите за справяне с глобална пандемия като COVID 19 може да усилва международната репутация на някои страни в сравнение с други, а оттам да увеличи капацитета на меката сила в международните отношения.

Друг инструмент на меката сила, използван в борбата с глобалната пандемия от COVID 19, е международното сътрудничество и оказваната помощ на други държави за справяне с пандемията. Интересен феномен, породен от глобалната епидемична ситуация, е появата на нови термини в международните отношения, като: *пандемична дипломация*, *дипломация COVID 19* и *дипломация на маската*. Тези термини се свързват с взаимопомощта и солидарността между държавите в усилията за преодоляване на пандемията и насочват към международното сътрудничество като значим индикатор за прилагането на мека сила в международните отношения. Твърде пресен все още е споменът за превръщането на Европа в най-голямото огнище на пандемията през първите месеци на 2020 г. и за ужасната загуба на многобройни човешки животи в Италия. Шокът, преживяван от европейските правителства, и натискът върху системите им на здравеопазване, доведе до капсулиране на държавите в националните им граници и липса на солидарност. В този тежък момент се намеси меката дипломация на държави извън Европейски съюз, като Китай с изпращането на медицински консумативи и Куба с изпращането на лекари. Не закъсня обаче и реакцията на европейските държави, които, отърсвайки се от първоначалния шок, предприеха действия на солидарност и взаимопомощ, например с пренастройването на индустрии за производство на маски и защитни облекла и насочването им към най-засегнатите държави.

Най-ярката демонстрация на солидарността в рамките на Европейския съюз е пропорционалната финансова подкрепа за неговите членки, както и емблематичният акт на поставяне на първата достъпна ваксина в един и същи ден във всички европейски държави – 27 декември - дата, избрана да отговаря на броя на държавите членки в Европейски съюз.

Ако можем да обобщим, основният ресурс на меката сила е концентриран в сътрудничеството и солидарността между държавите. За това свидетелстват и думите на Дж. Най в негово интервю от април 2020 г., в което той казва, че действайки поотделно, държавите не могат да се справят с глобалните промени в климата или с пандемии. Те трябва да се научат да използват власт за постигане на общи цели „съвместно с другите“, а не „над другите“. В съвременния свят мрежите и връзките се превръщат във важен източник на сила, като най-взаимосвързаните страни стават най-мощни. <https://caa-network.org/archives/20368>

Според Най в света, където границите стават все по-прозрачни за всичко – от наркотиците до инфекциозните болести и тероризма – държавите са длъжни да използват меката сила за развитие на мрежи и създаване на международни институции и режими за съвместно решаване на глобални заплахи. <https://caa-network.org/archives/20368>

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

От изложеното по-горе могат да се направят следните изводи:

- Пандемията от COVID 19 изправи човечеството пред глобално предизвикателство от здравен, икономически и външнополитически характер, като в същото време наложи редица реформи във важни за обществата системи като здравеопазване, образование и др.
- Глобалните усилия за справяне с пандемията и за намирането на ефективна ваксина затвърдиха ролята на сътрудничеството и солидарността между държавите като основен индикатор на меката сила в международните отношения.
- Различната ефективност, с която държавите по света се справят с глобалната пандемия, ще доведе до промяна в съдържателния обхват и теоретичната интерпретация на индикаторите за мека сила, като сред тях в бъдеще ще попадне и способността на обществените системи да отговарят на глобални заплахи за здравето и живота на индивидите.

REFERENCES

Коев, К. 2015. *Проекции на „меката сила“ в международните отношения*. Научни трудове на Русенския университет, том 54, серия 5.2.

British Council. 2020. *Soft power and COVID-19*, <https://www.britishcouncil.org/research-policy-insight/insight-articles/soft-power-COVID-19> (Accessed on 29.10.2020).

Bruno, V.A. 2020. *COVID 19 management and soft power: ideas for a geopolitics of science and expertise*. <https://gjia.georgetown.edu/2020/07/14/covid-19-management-and-soft-power-ideas-for-a-geopolitics-of-science-and-expertise/> (Accessed on 29.10.2020).

Elcano Global Presence Report. 2015. Real Instituto Elcano. http://www.globalpresence.realinstitutoelcano.org/en/data/Global_Presence_2015.pdf,

Fletcher, T. 2020. *When the pandemic recedes, the world may see the rise of new soft powers*, <https://www.thenationalnews.com/opinion/comment/when-the-pandemic-recedes-the-world-may-see-the-rise-of-new-soft-powers-1.1014764> (Accessed on 29.10.2020).

Guoyou, S. 2020. *US soft power declining because of its COVID-19 pandemic bungling*, Global Times, <https://www.globaltimes.cn/content/1189596.shtml> (Accessed on 29.10.2020).

Nye Jr, J.S., *COVID-19 Might Not Change the World*. <https://foreignpolicy.com/2020/10/09/covid-19-might-not-change-the-world/> (Accessed on 29.10.2020).

Nye, J. 2004. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs.

Patey, L. 2020. *COVID-19 pandemic is no soft power victory for China*. <https://www.diis.dk/en/research/covid-19-pandemic-is-no-soft-power-victory-china> (Accessed on 29.10.2020).

Salinas, G. 2020. *Soft Power and Brand Value: Lessons from the Pandemic*. <https://brandfinance.com/insights/soft-power-brand-value-lessons-from-the-pandemic> (Accessed on 29.10.2020).

Sindyukov, M., Snyder, A. 2020. *How COVID-19 Is Changing the Soft Power Game*. <https://www.diplomaticcourier.com/posts/how-covid-19-is-changing-the-soft-power-game> (Accessed on 29.10.2020).

Temko, N. 2020. *How pandemic shifted meaning of a government's 'soft power'*. <https://www.csmonitor.com/World/2020/0604/How-pandemic-shifted-meaning-of-a-government-s-soft-power> (Accessed on 29.10.2020).

The Soft Power. <https://softpower30.com/>. (Accessed on 29.10.2020).